

Oleksandra Gorbina Gats: Eliška Krásnohorská a její zápas o ženskou emancipaci

ÚBS FF UK, Praha 2010

Posudek vedoucího bakalářské práce

Eliška Krásnohorská patřila k významným osobnostem českého kulturního a společenského života druhé poloviny 19. století. Její básnické a prozaické dílo má sice dnes význam už jen literárněhistorický, avšak její další aktivity nebyly dosud plně doceněny. Těžiště jejího odkazu spočívá v díle literárně kritickém, v překladech, v libretech a v jejím emancipačním úsilí. Právě jejímu zápasu o ženskou emancipaci je věnována předkládaná bakalářská práce Oleksandry Gats.

Diplomantka v úvodu charakterizuje osobnost Elišky Krásnohorské a poukazuje na její široký rozsah zájmu a činnosti. Krásnohorská psala poezii, prózu, pohádky pro děti, literární kritiky, spolupracovala s významnými dobovými novinami a časopisy. Je autorkou libret ke čtyřem operám Bedřicha Smetany, k operám K. Bendla a Z. Fibicha, překládala významná díla z polské, ruské, anglické, německé i francouzské literatury. Stručně, ale výstižně charakterizuje její místo v kontextu české literatury druhé poloviny 19. století, její boj za umění společensky aktivní, které upevňuje národní charakter a je naplněno vlasteneckými a morálními výzvami, zcela ve shodě s programem ruchovců. Autorka sleduje základní momenty cesty E. Krásnohorské za vzděláním, její vstup do společenského a kulturního života v Praze, v kterém jí významně pomáhali např. Jan Neruda a hlavně její patronka Karolina Světlá.

Emancipačnímu procesu v zemích Koruny české je věnována druhá a třetí kapitola. Diplomantka výstižně popisuje postavení ženy v české společnosti a v rodině 19. století i počátky vzdělávacích dívčích spolků po roce 1848. Připomíná M. D. Rettigovou, B. Němcovou, K. S. Amerlinga a další průkopníky na poli ženské emancipace, na jejichž odkaz E. Krásnohorská navazovala. Od šedesátých let 19. století dochází k oživení ženského hnutí a díky činnosti V. Náprstky, K. Světlé, Z. Podlipské a dalších příznivců ženského hnutí byl roku 1871 založen Ženský výrobní spolek, jenž se zaměřil na výchovu dívek zvenkova a dívek nemajetných. E. Krásnohorská opakovaně zdurazňovala potřebu dívčí výchovy a všestranného vzdělání. Významně přispěla k založení spolku Minerva, který spravoval a financoval první dívčí gymnázium ve střední Evropě. První absolventky Minervy se staly také prvními vysokoškolskými studentkami. Založením dívčího gymnázia realizovala Krásnohorská podstatnou část své představy o emancipované ženě.

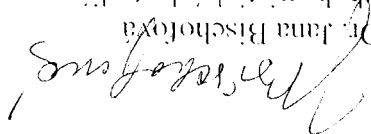
Své pojetí ženské otázky vyslovila E. Krásnohorská v řadě článků a studií, které vycházely převážně v Ženských listech, jež od roku 1875 redigovala. Na základě rozboru vybraných článků z měsíčníku Ženské listy se diplomantka pokusila vysledovat názorové stanovisko E. Krásnohorské i hlavní okruhy otázek, na které se E. Krásnohorská ve svém emancipačním úsilí zaměřila. Ve svých článcích E. Krásnohorská usilovala o rozvoj dívčího vzdělání, o zpřístupnění univerzitního studia ženám. Vzdělání přikládala nejvyšší důležitost, neboť hrálo významnou roli v národnostním zápase. Krásnohorská si uvědomovala důležitost výchovy v rodině, nezastupitelné místo matky při rozvíjení znalostí národního jazyka. Diplomantka vyzdvihuje silný prvek jazykového vlastenečství v emancipačních postojích E.

Krásnohorské: Zajímalé je také spojování emancipace žen s problematikou ekonomicko-
sociální, Ekonomická nezávislost žen byla pro Krásnohorskou podmínkou celého dalšího
procesu. Svými články E. Krásnohorská bojovala také za přiznání občanského a volebního
práva ženám, za uplatnění žen ve společenském i politickém životě, za rovnoprávnost mužů a
žen. Avšak E. Krásnohorské nešlo o boj mezi mužem a ženou, naopak zdůrazňovala potřebu
jejich vzájemné spolupráce.

Bakalářská práce Oleksandry Gais je psána přehledně, kultivovanou češtinou. Na str.
22 je nedopatřením chybně uvedena doba, kdy E. Krásnohorská redigovala Ženské listy. I
když, na stejné stránce se správně uvádí, že Krásnohorská redigovala Ženské listy pětáctel
literaturu nejnovější i starší provenience, ale čerpala poznatky z memoárů a korespondence E.
Krásnohorské a také, což je velmi cenné, z jejich článků v Ženských listech.

Práce z hlediska obsahového i jazykového splňuje podmínky kladeň Univerzity
Karlovy na bakalářské práce svých absolventů.
Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

V Praze dne 26. srpna 2010

PhDr. Jana Birschová
Ústav bohemistických studií